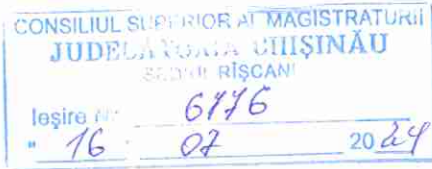

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Destinatar: Curtea Constituțională a Republicii Moldova

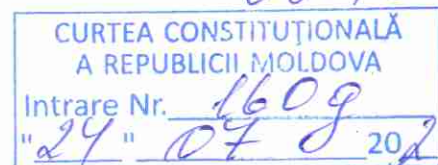
Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani) Vă expediază copia dosarului nr. 3-664/2024 avînd în vedere că prin încheierea 05 iulie a fost dispusă sesizarea Curții Constituționale, la cererea reclamantului Nicoară Alexandru privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare.

Se prezintă Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere cu sesizarea reclamantului Nicoară Alexandru, precum și copia dosarului.

Anexă: copia dosarului nr. 3-664/2024 – 40 file.

Judecător

Marcel POPESCU

**Sesizare privind excepția de neconstituționalitate
a prevederilor art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din
21.12.2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare**

I. AUTORUL EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

Alexandru Nicoară

I. INSTANȚA DE JUDECATĂ

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani

Judecător Marcel Popescu

Mun. Chișinău, str. Kiev 3

e-mail: jrc@justice.md

telefon: 45-08-61, 43-80-02

II. INFORMAȚII PERTINENTE DESPRE CAZUL DEDUS JUDECĂȚII INSTANȚEI DE CONTENCIOAS ADMINISTRATIV

Prin ordinul directorului ANP nr.1672 ef. Din 23.11.2023 a fost revocat parțial ordinul nr.636 ef. din 19 aprilie 2023 privind suspendarea raporturilor de serviciu cu domnul Alexandru Nicoară. Potrivit ordinului dat, se consideră suspendate raporturile de serviciu cu domnul Alexandru Nicoară în baza demersului procurorului din Procuratura Anticorupție nr.5356 din 19.04.2023, până la 22.05.2023 (trimiterea cauzei penale în instanța de judecată). Începând cu data de 23.05.2023 se consideră suspendate raporturile de serviciu cu domnul Alexandru Nicoară în baza art. 75 alin (1) lit. b) din Legea nr. 300/2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, până la rămânerea definitivă a hotărârii de judecată.

Nefiind de acord cu ordinul sus menționat, Alexandru Nicoară a înaintat cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea acestuia.

Prin răspunsul 12/N-3063 din 11.01.2024 a Administrației Naționale a Penitenciarelor cererea prealabilă a fost respinsă.

Prin răspunsul nr. 09/118 din 24.01.2024 a Ministerului Justiției cererea prealabilă depusă de Alexandru Nicoară, și remisă după competență a fost respinsă.

Invocând ilegalitatea ordinului ANP nr. 1672 ef. din 23.11.2023 cu privire la suspendarea raporturilor de serviciu, Alexandru Nicoară depus în instanța de judecată cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Administrației Naționale a Penitenciarelor, solicitând anularea acestuia.

Prin încheierea din 22.03.2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani s-a dispus efectuarea acțiunilor în vederea examinării elocvente a chestiunii admisibilității acțiunii și pregătirii corespunzătoare a cauzei pentru dezbateri judiciare, asigurarea examinării juste și cu celeritate a cauzei.

În prezent, cauza este pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani.

III. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare, are ca obiect exercitarea controlului de constituționalitate a prevederilor art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21.12.2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, potrivit cărora raporturile de serviciu sunt suspendate de Administrația Națională a Penitenciarelor în cazul trimiterii dosarului penal privind comiterea de către funcționarul public cu statut special a unei infracțiuni în instanța de judecată, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

IV. CADRUL NORMATIV PERTINENT

Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sânt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 37 alin. (2)

Statul garantează fiecărui om dreptul la accesul liber și la răspîndirea informațiilor veridice privitoare la starea mediului natural, **la condițiile de viață și de muncă**, la calitatea produselor alimentare și a obiectelor de uz casnic.

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.

(2) Salariații au dreptul la protecția muncii. Măsurile de protecție privesc securitatea și igiena muncii, regimul de muncă al femeilor și al tinerilor, instituirea unui salariu minim pe economie, repaosul săptămânal, concediul de odihnă plătit, prestarea muncii în condiții grele, precum și alte situații specifice.

(3) Durata săptămânii de muncă este de cel mult 40 de ore.

(4) Dreptul la negocieri în materie de muncă și caracterul obligatoriu al convențiilor colective sunt garantate.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Totodată urmează a fi reținute și prevederile art. 15 alin. (1) din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, statuează că „orice persoana are dreptul la munca și dreptul de a exercita o ocupație aleasa sau acceptata în mod liber”.

Articolul 23 pct. 1) din Declarația Universală a Drepturilor Omului, care stabilește că orice persoana are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii sale, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la ocrotirea împotriva șomajului”.

Conform jurisprudenței CEDO, dreptul la salariu cade sub protecția oferită de către Protocolul 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale care garantează dreptul la proprietate prevăzând că orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Iar, astfel încălcarea dreptului la muncă se echivalează cu încălcarea art. 1 al Protocolului 1 al CEDO. Or, conform Constituției și a hotărârii Curții Constituționale nr. 55 din 14 octombrie 1999 se denotă că Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale reprezintă parte integrantă a sistemului legal intern și urmează a fi aplicată direct ca oricare lege a Republicii Moldova, cu deosebirea că Convenția are prioritate față de restul legilor interne care îi contravin.

V. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Dispozițiile art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21.12.2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, a căror excepție de neconstituționalitate se ridică, nu întrunesc testul de proporționalitate, conform căruia „orice măsură luată trebuie să fie *adecvată* - capabilă în mod obiectiv să conducă la îndeplinirea scopului, *necesară* — indispensabilă pentru îndeplinirea scopului și *proporțională* - asigurând justul echilibru între interesele concrete, pentru a fi corespunzătoare scopului urmărit.

Testul de proporționalitate este o metodă logică destinată să ajute în stabilirea echilibrului corect între restricțiile impuse de măsura suspendării din funcție și gradul de severitate al măsurii aplicate, analizând dacă dreptul la muncă a suferit o limitare ce nu se încadrează în condițiile impuse de Constituție.

Această normă legală – art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21.12.2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, care prevede că raporturile de serviciu sunt suspendate de Administrația Națională a Penitenciarelor în cazul trimiterii dosarului penal privind comiterea de către funcționarul public cu statut special a unei infracțiuni în instanța de judecată, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, trebuie să se supună unor condiții care să asigure că această măsură nu are un caracter arbitrar, or, măsura prin care legea asigură angajatorului, posibilitatea de a dispune suspendarea contractului individual de muncă, are consecințe ample, asupra drepturilor salariatului și trebuie însoțită de garanția unei decizii obiective și temeinic fundamentate.

Așadar, spre deosebire de situația altor cazuri, când suspendarea operează, ca urmare a actelor emise de magistrați în temeiul art. 200 alin. (3) din Codul de procedură civilă (care au un caracter obiectiv și imparțial între cel care desfășoară activitatea profesională și autoritatea publică din care face parte, precum și un

termen cert de suspendare), suspendarea contractului de muncă conform art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21.12.2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, se poate dispune de către angajator, ca urmare a voinței acestuia, iar, în aceste condiții, respectarea garanțiilor de obiectivitate și de temeinicie ale deciziei de suspendare dispuse de angajator poate fi pusă sub semnul îndoielii, or deciziile angajatorului pot fi subiective și, uneori, chiar abuzive, mai ales în contextul raporturilor contractuale de muncă care, prin natura lor, presupun o subordonare a salariatului față de angajator, caracterizată prin executarea unei munci sub autoritatea angajatorului, care este în drept de a da ordine și directive, de a controla prestarea muncii și de a sancționa încălcările săvârșite de către angajat.

Legea nu trebuie să lase la libera opțiune a angajatorului sau a autorității publice decizia de a suspenda sau nu unilateral raporturile de serviciu fără a fi stabilite condiții, modalități și criterii clare și precise (hotărârea CEDO Milojevic și alții v. Serbia din 30.01.2016).

În context, Curtea Constituțională în jurisprudența sa a notat că reglementarea situațiilor de suspendare a raporturilor de serviciu nu trebuie să admită posibilitatea emiterii unei decizii arbitrare ori nejustificate pentru că protecția dreptului la muncă presupune, între altele, ca restrângerea exercițiului acest drept să respecte cerințele constituționale impuse de art. 54 din Constituție referitoare la proporționalitate, și nu doar asigurarea unor măsuri cu caracter reparator ori a unor soluții alternative.

Prin urmare, normele aplicate de angajator, vizează măsura restrângerii exercițiului dreptului la muncă, suspendarea contractului individual de muncă, ca efect al recunoașterii în calitate de bănuț sau emiterii în privința salariatului a ordonanței de punere sub învinuire ori trimitere în instanța de judecată a dosarului penal privind comiterea de către salariat a unei infracțiuni incompatibile cu munca prestată, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, nu întrunesc condiția caracterului proporțional și principiului prezumției de nevinovăție, măsura fiind excesivă, în raport cu obiectivul ce trebuie atins.

Mai mult, institutul suspendării reglementat de art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21.12.2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare nu prevede durata maximă totală pentru aceasta, ceea ce asemenea constituie o omisiune legislativă contrară Constituției.

Această omisiune la fel denotă viciul de neconstituționale existent la art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21.12.2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, care în final generează încălcarea dreptului

constituțional al persoanei de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle și a dreptului la apărare.

Pentru considerentele expuse, prin prezenta sesizare se solicită Curții Constituționale verificarea constituționalității art. art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21.12.2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare coroborat cu art. 21, 43, 54 din Constituție.

VI. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)

Ordinul Administrației Naționale a Penitenciarelor din 23.11.2023 – 1 file;

Cerere de chemare în judecată – 4 file.

VII. Declarația și semnătura autorului sesizării¹

Declar pe propria mea onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, pentru ce și semnez.

Alexandru Nicoară

12.06.2024

ÎNCHEIERE

05 iulie 2024

mun. Chișinău

Judecătorul Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), Marcel Popescu, examinând la faza pregătirii, chestiunea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul acțiunii înaintate de Nicoară Alexandru către Administrația Națională a Penitenciarelor privind anularea actului administrativ individual,

constată:

1. La 14 februarie 2024 Nicoară Alexandru a înaintat o acțiune în contencios administrativ către Administrația Națională a Penitenciarelor privind anularea ordinului ANP nr. 1672 din 23 noiembrie 2023 cu privire la suspendarea raporturilor de serviciu cu domnul Nicoară Alexandru, ca fiind ilegal.
2. Ulterior, la 11 iunie 2024 de la Nicoară Alexandru a parvenit o cerere cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare: *(1) raporturile de serviciu sunt suspendate de către Administrația Națională a Penitenciarelor în cazul: b) trimiterii dosarului penal privind comiterea de către funcționarul public cu statut special a unei infracțiuni în instanța de judecată, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.*
3. Fiind acordat autorității pârâte un termen pentru a se expune referitor la cererea înaintată de către reclamantul Nicoară Alexandru, la 17 iunie 2024 din partea Administrației Naționale a Penitenciarelor a parvenit o referință în care a invocat că, având în vedere întrunirea condițiilor de admisibilitate a unei sesizări pe care le verifică Curtea Constituțională, autoritatea pârâtă nu obiectează asupra ridicării prezentei excepții de constituționalitate.
4. Analizând cererea reclamantul Nicoară Alexandru privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale cu privire la verificarea constituționalității unor prevederi legale, precum și referința autorității pârâte, judecătorul consideră necesar de a admite cererea, din următoarele considerente:
5. Conform prevederilor art. 135 alin. (1) Constituția Republicii Moldova, *Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.*
6. Potrivit art. 195 al Codului administrativ, *procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.*
7. Reieșind din prevederile art. 230 al Codului administrativ, *încheierile judecătorești care se motivează se emit în procedură scrisă. Dacă consideră necesar, instanța de judecată citează participanții la proces.*
8. În conformitate cu prevederile art. 12¹ alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, *în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor*

Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

9. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, s-a constatat că pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.
10. Înalta Curte a statuat că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.
11. Totodată, judecătorul nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
12. La caz, obiectul excepției îl constituie prevederile art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, prevederi care urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.
13. Astfel, obiectul excepției include categoria actelor indicate la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către reclamant, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea litigiului respectiv și nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
14. Prin urmare, fiind întrunit cumulativ condițiile impuse de prevederile alin. (2) și (5) ale art. 12¹ Cod de procedură civilă, judecătorul urmează să admită cererea reclamantului privind sesizarea Curții Constituționale și să prezinte Curții sesizarea cu privire la controlul constituționalității prevederilor art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, potrivit căruia: (1) raporturile de serviciu sunt suspendate de către Administrația Națională a Penitenciarelor în cazul: b) trimiterii dosarului penal privind comiterea de către funcționarul public cu statut special a unei infracțiuni în instanța de judecată, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.
15. Conform prevederilor art. 12¹ alin. (3) din Codul de procedură civilă, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

16. În conformitate cu prevederile art. 12¹ din Codul de procedură civilă și art. 195 și art. 203 al Codului administrativ, judecătorul

d i s p u n e :

Se admite cererea depusă de reclamantul Nicoară Alexandru, cu privire la exercitarea controlului constituționalității a prevederilor art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, potrivit căruia: *(1) raporturile de serviciu sunt suspendate de către Administrația Națională a Penitenciarelor în cazul: b) trimiterii dosarului penal privind comiterea de către funcționarul public cu statut special a unei infracțiuni în instanța de judecată, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.*

Se sesizează Curtea Constituțională, la cererea reclamantului Nicoară Alexandru privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 75 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare.

Se prezintă Curții Constituționale a Republicii Moldova prezenta încheiere cu sesizarea reclamantului Nicoară Alexandru.

Încheiere nu se supune niciunei căi de atac.

Judecătorul

Marcel POPESCU

Digitally signed by Popescu Marcel
Date: 2024.07.05 16:49:45 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**COPIA CORESPUNDE
ORIGINALULUI**
Judecător
Marcel Popescu